

(א) לקמן טו. [ע"ש צ"מ
סד: (ב) טושה מ"ח,
(ג) וכן לקמן טז. (ד) וכן פשי'
במנחם,

תורה אור השלם

1. נשאר בעיר ששנה
ושא"ה יבת שער:
ישעיהו כד יב

הגהות הב"ח

(א) הש"י ד"ה אקלקלאת
אשפה. י"ב וכן הוא במס'
ע"ז כח ע"ה ובהנחיות
דף י"ב ע"ה:

גליון הש"ס

נב' קס"ב בור ברשות
חייב. ע"י לקמן דף כח ע"ז
מוס' ד"ה הנ"מ:

מוסף רש"י

בהדיוט מדעת דמי.
שהקדש מונח למעול לכל
הכל ואין מוחה בידו
ורמאנה אמר מלן דמחיה
למעול ורמאנה ידע (ב"מ
טז). ורשאי יוכת שער.
לשון בית השלם מלן יוכת
ומתוך כך שערות מרקקס
שם ומנחם וסמךין את
שערין (טושה ח"ח). שם
הוא וסמךין שם מכתת
שערין וסמךין בית שער.
אם דר צמחה (לקמן טז).
ביתא מייבא יתיב. זה
הדר צמחה הנהו צמח
זה שהוא מיושב בדורין.
ימי. אלו מר, נל שיהיה
צמחה שם ומשפך מדקה
ממך (טו).

רבינו חננאל

בהדיוט מדעת דמי, וחייב.
ובהדיוט שלא מדעת,
קיימי' לו חצר דלא
קיימי' לאורא פטור, שני
ושא"ה יוכת שער. השומר
בית מראובן ונמצא אותו
הבית כי לשמור, הוא,
משלם הדר בו משרות
למעול, וכן השומר בית
מבעלי העיר ומנצא
בעלים משלם השכירות
לבעלי. והוא גברא דבא
אדנא אקלקלאת דתמי
ואגביה רב נחמן לאפדניה
מינה, להשתלם השכירות
ממנו. לימ' קסבר הדר
בחצר חבירו בלא דעתו
צריך להעלות שוכר. לא,
אלא משום דמפקדא
קרמנאי הו' יתיב בההוא
קלקלאת והו' יתיב
ליתמי דבר מונח, ואמ'
ליה ר' נחמן ויל פייסינהו
ליתמי. לא אשגח ביה,
ואגבא לאפדנא מינה.
מתני'. מעידי הרחבה
משלמת מה שהיוקה. אמ'
רב ובמחורת, כגון שיש
נחיות פתוחות בצדדין
שלרשות הרבים וזוהי
מהלכת ומחורת ראשה
וחוטפת פיה מן הפתחים
ואוכלת. ושמואל אמ' אפי'
מחורת פטורה ומשלמת
מה שהיוקה, היכי משכחת
לה כגון דשכבה לרחבה
ואזלה וקם בצידה רחבה.
ואותיב רב נחמן עליה
דרב ממנאי' מפתח החנות
משלמת מה שנהגה, מא
לא במחורת וקטני מה
שנהגה אבל מה שהיוקה
לא. ופריך, מתני' כגון
דקיימ' זה פתח החנות
בקרב זוית, כגון שהיה

אין לריך להעלות לו שוכר. ועוד אמר אלא מרי דהשוכר צית מראובן
כו' ונמלאת צית של שמעון והוא שוכר מראובן מעלה שוכר לשמעון:
פרסי. כלומר תרמי מילי קאמר דסתין אהדי דהאי דשכר
צית שמעון מראובן הוה ליה דר צחצר שמעון שלא מדעת שמעון

וקאמר לריך להעלות לו שוכר וירשא
קאמר אין לריך: הא דקיימא לאגרא.
מעלה שוכר לשמעון דהוה ליה זה
נהגה זה חסר: הדר צחצר חצירו.
דלא קיימא לאגרא שלא מדעת אין
לריך להעלות שוכר: שנאמר ושא"ה
יוכת שער. שד ששמו שא"ה מכתת
שער צית שאין צני אדם דרין צו
והלכך זה שעמד צו ההנהו. לישנא
אחריתא צית שהוא שא"ה ויחד מלן
אדם יוכת שער מוסיקין מכתתין
אותו: צינא מייבא יסיב. צית
שהוא מיושב צדית צני אדם יתיב
ישבו קיים לפי שהדרין צמחו רואין
מה שהוא לריך ומתקנין אותו:
דקמשתמש צו. צעל הצית צניצי
ומצינא שהיו עליו ומצנו צמחו זה
הלך ודר צו משום שא"ה ליכא הואיל
ומשתמשין צו משום ציתא מייבא
איכא דלן זה ישבו זה שדר צו יפה
עשה והנהו: אקלקלאת. (א) אשפה
דממרגמיין אקלקלאת מאשפות יריס
אציון (סהלס ק"ג): קרמנאי. שם
אומה. ל"א קדמונאי קדמונים היו
יושבי צו ומעלים שוכר ליתומים
והוה ליה קיימא לאגרא: אמר רב
ובמחורת. ראשה מרחצה לזידה של
רחצה ואכלה פירות קמני מתניין
דמשלמת מה שהיוקה אפי' דכולה
קיימא צמחה: פטורה. הואיל
גוף הצמחה קאי צמחה דלורחה
הוא להחזיר ראשה וכן צמח' היא:
וקמה צניצי צמחה. שאין דרך
שוורים ללכת שם הלכך לאו כר"ה
דמי: צאפי נפשה. לאו אמתניין:
מחורת. שהחזירה ראשה ואכלה
צניצי צמחה: פטורה צמחורת. דלא
פתח חנות צמחן מרחצה ליכא ולא
משכחת לה אלא צמחורת וקמני מה
שנהגה כו': דקיימא. חנות צקרבן
זוית כגון מצוי קטן הלה צמחי
גדול וקיימא חנות צראש מצוי קטן
ומשוך קצת כלפי פנים וכשנכנסה
צמחה ממנו גדול לקטן פגעה
בפירות מיד דרך הלכה דלאו מחורת

היא: ר"ע לא פליגי דחייב דלא
היה לה להחזיר ראשה לזידה צמחה:
צמחה מקום. שכן למך שלו
וצנה והניח מתקדמו לרה"ר ושטח
שם פירות ונכנסה שם צמחה דרך
הלכה ואכלתן: לימא. רב ושמואל
צמחה צור צמחות והפקיר רשותו
ולא הפקיר צורו קמפלגי ובפלוגתא
דרבי ישמעאל ור"ע דפליגי צה לקמן
צפרק שור שנגח את הפרה (דף מט:)
דרב צמח חייב משום הכי פטורה
הך צמחה דוה שטח שם פירותיו
הוה ליה כמו צור שא"ה הוחלקה צה
צמחה חייב שהרי הפקיר רשותו

הלכך לא היה לו לעשות כן וקיי' צמחית את הכד (לקמן דף ז.)
כל המקלקלין צמחות הרבים שהיו חייבין לשלם וכל הממחיק צה
זכה: ושמואל סבר פטור. הלכך צמחה שאכלתן חייבת שהרי
צמחות עשה ורשות הרבים נמי לא היו שאין זה דרך הילוכה:
צעלמא

צקונטרס וצמחה שאכלה פטורה ורב לטעמיה דאמר צפרק המניח

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

כא.

בהדיוט מדעת דמי. פ"ה דדעת שכינה איכא וקשה דשלא
מדעתו לאו דוקא אלא אורחיה דמילתא נקט וה"ה
מדעתו אלא נראה כהדיט מדעת דמי כלומר דדעת שכינה איכא
שלא יהנה אדם צלל מעילה: ויהי' דהו' ליתמי דבר מועט.

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בהדיוט מדעת דמי^א שלא ליה רבי אבא בר
זבדא למרי בר מר בעי מיניה מרב הונא
הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות
לו שוכר או לא אדהכי נח נפשיה דרב הונא
א"ל רבה בר רב הונא הכי אמר אבא מרי
משמיה דרב "אינו צריך להעלות לו שוכר
והשוכר בית מראובן מעלה שוכר לשמעון
שמעון מאי עבדתיה הכי קאמר נמצא
הבית של שמעון מעלה לו שוכר תרתי יהא
דקיימא לאגרא הא דלא קיימא לאגרא
אתמר נמי א"ר חייא בר אבין אמר רב ואמרי
לה אמר ר' חייא בר אבין אמר רב הונא
הדר בחצר חבירו שלא מדעתו אינו צריך
להעלות לו שוכר והשוכר בית מבני העיר
מעלה שוכר לבעלים בעלים מאי עבדתיהו
הכי קאמר נמצאו לו בעלים מעלין להן שוכר
תרתי הא דקיימא לאגרא הא דלא קיימא
לאגרא אמר רב סחורה אמר רב הונא אמר
רב הדר בחצר חבירו שלא מדעתו אין
צריך להעלות לו שוכר משום שנאמר ורשאי
יוכת שער^ב אמר מר בר רב אשי לדידי חזי
ליה ומנחם כי תורא רב יוסף אמר ביתא
מיתבא יתיב מאי בינייהו איכא בינייהו דקא
משתמש ביה בצייבי ותיבא: ההוא גברא
דבנה אפרנא אקלקלאת דיתמי אגביה רב
נחמן לאפדניה מיניה לימא קסבר רב נחמן
הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות
לו שוכר ההוא מעיקרא קרמנאי הו' דיירי ביה
ויהבי להו ליתמי דבר מועט א"ל זיל פייסינהו
ליתמי ולא אשגח אגביה רב נחמן לאפדניה
מיניה: כיצד משלמת מה שנהגה וכו':
אמר רב ובמחורת ושמואל אמר דאפילו
מחורת נמי פטור ולשמואל היכי משכחת
לה דמחייב כגון דשכבתה לרחבה ואזלה
וקמה בצידה רחבה ואיכא דמתני להא
שמעתא באפי נפשה מחורת רב אמר חייבת
ושמואל אמר פטורה ולשמואל משלמת
מה שהיוקה היכי משכחת לה דמחייבא כגון
דשכבה לרחבה ואזלה וקמה בצידה רחבה
מתיב רב נחמן בר יצחק מפתח החנות
משלמת מה שנהגה היכי משכחת לה פשיטא
במחורת וקאמר (מר) מה שנהגה מה שנהגה
אין מה שהיוקה לא הוא מותיב לה והוא
מפרק לה דקיימא בקרב זוית איכא דאמרי
מחורת כולי עלמא לא פליגי דחייבת כי
פליגי במקצה מקום מרשותו לרשות הרבים
והכי אתמר אמר רב ל"ש אלא מחורת אבל
מקצה מקום מרשותו לרה"ר פטורה ושמואל
אמר אפילו מקצה מקום מרשותו לרשות
הרבים חייבת לימא בבור ברשותו קמפלגי
רב דאמר פטור * קסבר * בור ברשותו חייב
ושמואל דאמר חייב קסבר בור ברשותו
פטור אמר לך רב לעולם אימא לך
בעלמא

ובמחורת. פ' צקונטרס
דדוקא צמחורת
אכל אכלה צלל חזיר כגון צניצי
הצמחה צולטין ואכלה מאזתה צניטה
משלמת מה שנהגה צניצי' אחר של
רש"י פירש צמחורת חייבת משום
קרב דמשונה הוא וקשה לפירושו דלעיל
אמרין כיון דלורחיה למילך ליפתח
אורחיה נמי לסרורי ולמיסק הכא נמי
אורחיה לחזור ואפילו לעלות צניצי
רחצה ועוד דמשלמת מה שהיוקה
משמע נ"ש ועוד דמשמע צמחון
דחיצא דמקצה מקום לרה"ר כחיצו
מחורת ונראה לר"י דצניצי רחצה
חשיבי חצר הניזק שכל אחד יש לו
רשות להניח פירותיו כנגד פתח צמח
צניצי רחצה ולרב אפילו צמחון
שיכול לאכול צמחון חשיב חצר הניזק
וחייבת נזק שלם מטעם שן ולשמואל
מקום שיכול לאכול צמחון חשיב
לה כרשות הרבים:

מפתח החנות. הן תריסי
החנות שמניחין לפני
החנות כשפותחין אותן ונותנין שם
פירות: מה שנהגה. לא רלח
להעמיד כגון שפתח החנות צולט
למך הצמחה ויכולה לאכול צלל חזיר
דמודה רב דפטור לפי שאין דרך
החנות להיות צולט כל כך:

דקיימא בקרב זוית. כגון
מצוי עקום וכשמנעת
לעקמומיתה קודם שפתח לצד חצר
אוכלת מפתח החנות כנגדה צלל
חזיר וצמחן החנות משלמת מה
שהיוקה אפי' שאוכלת צלל חזיר
דחצר הניזק ממש הו' וצירולמי
משני הך פירכא דמפתח החנות
אליצא דרב כגון שהיה חמור טעון
גדיים וצעת עמידתו פטור לאורחיה
ואכלו לפ"ה אתי שפיר דלגבי
חמור שאוכל צמחון חשיב קרב ולגבי
גדיים דאכלי כי אורחיהו חשיב שן
ולפי' ר"י צ"ל דכל מה שהגדיים יכולין
להגיע ולאכול חשיב רה"ר אפילו
לחמור שאין יכול לאכול צלל חזיר כי זה
דומך לומר דגבי חמור חשיב חצר
הניזק ולגבי גדיים שעל צניצי חשיב
רשות הרבים: ב' פליגי במקצה
מקום כו'. שכן למך שלו והניח
מקרקעו צניצי רה"ר ולא שהפקיר
רשותו דא"כ הו' רה"ר גמור אלא
הניח לטעום שם פירותיו אכל כ"ו
שאין פירות שם ש' רשות צניצי רה"ר
להלך שם ומסקינן פלוגתא דרב
דאמר דחשיב שן צמח' אפילו אין
יכולין לאכול צלל חזיר דלא דמי
למחורת צניצי הצמחה דחייב דלדידי
הצמחה הס גבוהים ורחבים ומודלים
ממנו ומחזיקים חצר הניזק אכל מקצה

מקום שזה הוא לרשות הרבים ושמואל אמר חייבת משום שהפירות
מונחין צמחות והו' חצר הניזק אף על פי שיש רשות לצמחות
לדרוס אכלה: דרב סבר בור ברשותו חייב. ולכך פטור
דחשיב כמו כורה צור שא"ה הוחלקה צמחה צמחות פירות חייב
הלכך כל הקודם זכה כדין תקלה צמחות הרבים כדפי'ש
(לקמן דף ז:) זכה צין בגופן צין צמחין ואין לתמוה איך מפתח מפירות
פנימיים

עין משפט נר מצוה

מב א מ"י פ"ג מהלכות
גולה ואפדה הלכה ט
טושי' ח"מ ט' שגב
קטני':
מב ב מ"י פ"ג מהלכות
גולה ואפדה הלכה ט
סג עין טו ש"ע
ח"מ ט' שגב קטני' ט'
ועיף י:
מב ג סג עין ז:
מב ד מ"י פ"ג מהל'
מקי ממון הלכה ט
סג עין טו טושי' ח"מ
ט' שגב קטני' ט:
מב ו טושי' שם סע' י:

רבינו חננאל (תוסף)

רוב הרחבה ו' אמות
ובמקום אחר ד' אמות
ובאותן ב' אמות פתח
פתוח לחנות ובה פירות
הרחבה בדרך הילוכה
פטורה ואכלה מאתו
הפתח בלא חזרה והשן
שנהגה חזרה חזרה בלא שנינו
פטורה. ואשבחן בתלמוד
ארץ ישר' רב אמ' עקמה
בלא ואכלה. משלמת
מה שהיוקה. והתנין
מפתח החנות משלמת מה
שנהגה חזרה חזרה בלא שנינו
חמור טעון גדיים ובשעת
עברתן פטור צואריהן
ואכלו מפתח החנות. פ'י
לפי דרכם אכלו הגדיים
בלא עקמת הצנאר, ועל
כגון זה שנינו מה שנהגה.
איכא דאמרי מחורת כולי
עלמ' לא פליגי דחייב,
כי פליגי במקצה מקום
מרשותו ונתן בו פירות
והניחה הבהמה רשות
הרבים והלכה לה אל
הפירות ואכלתם. רב אמ'
פטור כרשות הרבים הוא
חשוב וכן ברשות הרבי'
פטור. לרב אלו חצר
(כו) [בור] במקום זה
שהקצוה לרשות הרבי',
כגון שהכניס כחלי חצירו
בפינים והניח מחצירו
מקום משוה לרש' הרבי'
באותו מקום כי כחופר
בלא מחיצה, ונפל באותו
(כו) [בור] ברשות הרבים
דמו. ושמואל אמ' מקצה
(מקצה) מקום מרשותו
לרש' הרבי' כי היא גוונא
חייב, שהרי לא הפקירו
וכחצירו הוא, והשור
שאלל פירות באותו מקום
חייב כי שן ברש' הניזק
חייבת. ואמרי' אחי, וכן
אלו חצר באותו מקום
מחצירו ונפל
שמה שור פטור בעל חבור,
דיכיל למימר ליה תורן
ברשותו מאי בעי. ופשיטין
לה לעולם אימא לך